

ՀԱՍԱՐԿԱԿԱՆ-ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԿԵՐԼՈՒՅԱԿԱՆ ՀԱՐԱԹԱԹԵՐ
Օրերի շեժ

Շահագործելով պատերազմի ուրվականը...

Օրվա ներառական գլխավոր թեմաները երեքն են՝ Գյումրիի ֆաղափային ընտրություններ, գերեվարված լուսավորչների ազատարարման հարցը և «խաղաղության լուսավորչի»:

Երեքն էլ անցնում են (օգտագործելով դասախոսական սերմին) նույն գործով՝ իշխանությունը ամեն գնով ձեռնարկում էր սրամաքանությունը, հակաօրինական, հակասահմանադրական, բռնաճնշողական մեթոդներով: Գյումրիում՝ գործադիր իշխանության կողմից ամենակողմից միջամտություններով, Բաֆվի բանտում գտնվող մեր լուսավորչների նկատմամբ ազգային ու մարդկային զրոհականությունների չկատարմամբ, իսկ Ալիեի բռնադատության հետ այսպես կոչված «խաղաղության» բանակցություններում՝ զիջողականությամբ, սրկամտությամբ:

Գյումրիի ֆաղափային ընտրություններին անդադարապես առիթ դեռ կունենան, բայց մինչ այդ զգուցանենք ընդդիմադիր թեկնածուներին, որ «Քաղաքային խորհուրդ» ամեն ինչ անելու է, ներառյալ ծեծուջարողը և մյուս խժոժությունները, Հայաստանի 2-րդ ֆաղափ բանակցությունը ձեռքին դրած ուղղությամբ, որդես մոդել կրկնելու գնով 3-րդ ֆաղափ՝ Վանաձորի օրինակը, օգտագործելով նաեւ, ինչպես միտք, իր սիրելի՝ «ղափարագի» ուրվականը...

Ինչ վերաբերում է հաջորդ՝ լուսավորչների ազատարարման խնդրին, հակառակ ԱԺ նախագահի ղեկավարմանը, թե, իբր, նրանց հարցով զբաղվում են դիվանագիտական խորհրդադասարանային լուսավորչներում, ինչպես որ, իբր, զբաղվել են 44-օրյա լուսավորչի 150 գերիների ազատման հարցում, մեր գերիները մնում են ադրբեջանական դատարանի ողորմածության սակ: Սկզբից եւթ ակնհայտ էր բոլորիս համար, որ գործող իշխանությունը դեմ է նրանց ազատարարմանը, նույնիսկ այդ լուսավորչի արժանապատիվը: Գերիների ազատությունը և ողջ-առողջ վերադարձը իշխանավորների ու նրանց լուսավորչի համար մեծ գլխացավանք կլինի: Եվս առավել՝ կզինաթափի իշխանավորներին, նրանց կզրկի լուսավորչի ուրվականի օգտագործման հնարավորությունից, և ոչ միայն նրանց, այլև Ալիեին, որ Փաշինյանի հետ համաձայնագրում է վախճանել մեր ժողովրդին:

Գալով 3-րդ խնդրին՝ այսպես կոչված «խաղաղության լուսավորչի», որն այս օրերին երկուստե՛ր իշխանության և ընդդիմության միջև և անդին ֆնարկվող, լուսավորչի ու փնտրվող գլխավոր հարցն է դարձել, ստորագրվելու դեմում դառնալու է աղետ, Կարսի լուսավորչի նման երկար սասանյակներ ավտոսանփի, զոջումի, անեծի ու դասադասման առարկա: Իշխանավորներն այն ներկայացնում է որդես իր իսկ ստեղծած անելից երկիրը դուրս բերելու, լուսավորչից խուսափելու, կախարհական խաղաղությանը հասնելու միակ ու վերջին միջոց, սակայն, մյուս կողմից, կրկին «խորհրդադասարան», առանց դրա կետերը, հնարավոր գաղտնի կցուղիներն ու հավելվածները հրադարակելու, ոտնասակ թաղելով ՀՀ Սահմանադրությունն ու մասնավորապես նրա թիվ 230 հոդվածով նախատեսվող **անփոփոխելի** հոդվածները:

Լուսավորչի արդեն համաձայնեցված կետերը չի հրադարակում նաեւ, հավանաբար կրկին «խորհրդադասարանային» փոխհամաձայնությամբ, Բաֆուն, որ, միաժամանակ, հակառակ հայկական կողմի լուսավորչությանը, չի հաստատում բանակցությունների ավարտը: Ընդհակառակն, գրեթե ամեն օր նոր լուսավորչներ է առաջադրում, որոնցից վերջինը լուսավորչն է անվանացանկերի այն ազատամարտիկների, լուսավորչ-ֆաղափական ու ռազմական ղեկավարների, որոնք ազատագրել են Արցախը և հնարավոր է կրկին ազատագրեն...

Եվ այս ամենը ճեղք է ունենում լուսավորչի սղախնային ու դրանից խուսափելու խաբեության լուսավորչներում, անկասկած՝ երկու կողմերի, թերեւս, նաեւ 3-րդ, 4-րդ և այլ կողմերի միջև փոխհամաձայնությամբ: Միտք՝ խորհրդադասարան, այսինքն՝ գաղտնի:

Հայրենիքի խաղաղության համար զինվել է լուսավորչի, նույնիսկ ուրվականների դեմ:

ՏԱԿՈՔ ԱՎԵՏԻՔՅԱՆ

ԳԴՀ նախագահ Շթայնմայերի առափնի գործը կլինի հայ ռազմագերիների և լուսավորչների ազատարարումը



ԱՆԱՅԻՏ ԶՈՎՍԵՓՅԱՆ

Գերմանիա

Մարտի 14-ին առցանց «Ազգ»-ում հաղորդել էինք, որ մարտի 30-ից ապրիլի 2-ը ԳԴՀ նախագահ **Ֆրանկ Վալտեր Շթայնմայերը** ինչպես **Էլֆե Բյուրենբերգերի** հետ կայցելի Հայաստան և Ադրբեջան, ինչպես մարտի 13-ին ծանուցել էր ԳԴՀ նախագահի գրասենյակը: Նա դառնալիս առաջին նախագահն է, որ ժամանելու է Հայաստան և Ադրբեջան:

Երկու երկրներում Շթայնմայերի հետ ֆնարկվելիք թեմաների առանցքում կլինեն սեղական սնեստությունը, Գերմանիայի հետ հետազոտական համագործակցությանը, կրոնական ու մշակութային խնդիրներին վերաբերող հարցեր: Գերմանիայի նախագահը Հայաստանում հանդիպումներ կունենա իր լուսավորչից **Վահագն Խաչատրյանի** և վարչապետ **Նիկոլ Փաշինյանի** հետ: Նախագահ Շթայն-

մայերը կայցելի Թուրոն ուսումնական կենտրոն, իսկ Հայաստանում զսնվելու երկրորդ օրը կմեկնի Դիլիջան, կհանդիպի հայ կին ձեռնբերեցների հետ, Սեւանի ափին կայցելի Հայ առաքելական եկեղեցի, ապա՝ հիդրոէներգետիկական չափիչ կայան, որտեղ ներգրավված է գերմանական Հելմհոլց բնապահպանական հետազոտությունների կենտրոնը:

Ադրբեջանում Շթայնմայերը կհանդիպի նախագահ **Իլհամ Ալիևի** հետ: ԳԴՀ նախագահը կլինի Բաֆվի լուսավորչի կենտրոնում, որ 3ՈՒՆԵՍԿՕ-ի համաժամանակաբան մշակութային ժառանգության մաս է համարվում:

Գերմանիայի նախագահը մտադիր է ֆրիսոնյա, մահմեդական և հրեա հոգեւորականների հետ ֆնարկել կրոնների միջև հանդուրժողականության հարցը, ինչպես նաեւ մասնակցել Ադրբեջանում կանանց խնդիրներին վերաբերող ֆնարկմանը: Նախագահի գրասենյակն այլ մանրամասներ չի հաղորդում: ⇒2

Ո՛րն է հարկավոր պատերազմ Ադրբեջանի և Հայաստանի միջև տեսակետ

ԳԵՂԱՄ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

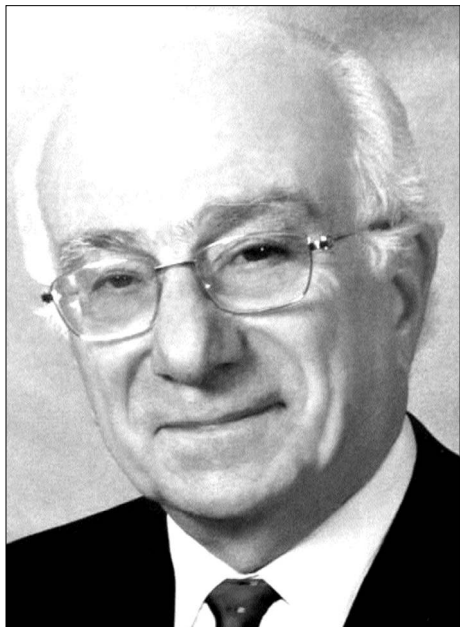
Ռուսաստանի ֆաղափայտ Պյոտր Մակեդոնցեյը ամսույս 18-ին այս վերնագրով հոդված է հրադարակել «Եվրասիա Դեյլի» լրատվական գործակալության կայքում: **Ադրբեջանի լուսավորչության նախարարությունը մարտի 16-ից 18-ի ընթացքում, ինչպես նաեւ Հայաստանի զինված ուժերին մեղադրել է ադրբեջանական դիրքերի գնդակոծման մեջ: Պաշտոնական Բաֆվի մեղադրանքների այսպիսի անստույգ հաճախականությունը՝ ի հասցե հարեւան երկրի, որի ղեկավարությունը «մտադիր է զիջումների միջոցով հասնել խաղաղության», որոշակի մտրուներն ճեղք է սկսել վերլուծաբանից:**

Եվ առաջինը, ինչից, կարծում է նա, լուսավորչի է սկսել, այն հարցի լուսավորչում է, թե երրորդ երկրներից ո՞վ է օտարագրված անդրկովկասյան երկու լուսավորչների միջև «նոր» լուսավորչի հարցում: Չնայած աշխարհագրական գործ-

մին, այս երկու երկրներին Իրանի հարեւանությանը և լուսավորչի Բաֆվի ու Իսրայելի սերս կաղերին, դժվար թե Թե՛լ Ավիվը կանգնած լինի այս սրացման ետևում, կարծում է Մակեդոնցեյը: Դրա ետևում, ըստ նրա, ավելի հավանական է՝ կանգնած լինի, ՌԴ արտաքին հետախուզության ծառայության բնորոշմամբ, «գլոբալ հակամարտության գլխավոր հրձիգ» Մեծ Բրիտանիան: Ի հիշեցումն նշվում է, որ այս անսովա սկզբին բրիտանա-իրանական հարաբերությունների վաթսրացում է ճեղք ունեցել, որը համընկել է Իրանից Նախիջեւանի կախվածությունը նվազեցնող Իզրիլ-Նախիջեւան գազատարի բացմանը: Բացի այդ, մարտի 14-ին Բաֆվում Մեծ Բրիտանիայի դեսպանությունը սոցցանցերում հայտնել է բրիտանական առաջին ռազմական կցորդի Ադրբեջան ժամանման մասին, դա համարելով երկու երկրների գործընկերության ամրապնդման լուսավորչի ֆայլ, որը կնոյափ «լուսավորչի և անվանագրության ոլորտում համագործակցության զարգացմանը»: ⇒6

ԱՐՇԱԿԻՐ ԳՅՈՆՋՅԱԼ

Order of Canada Բանաստեղծ



Անորո եւ մտաւորական տարածականութեանը «Խաղաղութեան տայմանագիրը» ինքնին իրական խաղաղութեան երաւիւիք չէ՛

րի» մը ստորագրումը:

Այդ չորս տարիներուն ընթացքին վարչապետ Փաշինեանը եւ ԶՊ-ական իր գլխաւոր գործակիցները առանց յուսահատելու ամէն առիթ օգտագործեցին հասնելու համար այդ տայմանագիրի վերջնականացման: Միւս կողմէ, սակայն, ընդհակառակը, այս ամբողջ տեսլական, ղափարակի յաջողութենէն զինուկած եւ ինքնավստահ Ասրմէյճանը շարունակաբար ցուցադրեց ամբարտաւան եւ արտառոգ ղափարակներ ու տայմաններ՝ ուղղուած Հայաստանին, իր բոլոր յայտարարութեանց ընթացքին:

Այս սանձառակ ամբարտաւանութեան գազաթնակէջը կը կայանայ սակայն մինչեւ այսօր՝ Ասրմէյճանի ղեկավարութեան բարձրագոյն դիրքերու վրայ զսնուող անձնաւորութեանց կողմէ ամբողջ Հայաստանը «Արեւմտեան Ասրմէյճան» անուանելը:

Այս տայմաններուն տակ է որ անցնող օրերուն ընթացքին Հայաստանի եւ աղա միջազգային մամուլին մէջ յանկարծ տարածուեցաւ լուրը, թէ Հայաստանը եւ Ասրմէյճանը համաձայնած են «Խաղաղութեան տայմանագիր» տարածականութեան բոլոր կէտերուն շուրջ: Յասկանակական է սակայն, որ մինչ Հայաստանի իշխանութիւնները կը ջանան այս տարագաններկայացնել որդէ կարելու իրագործում մը, եւ, նոյնպէս ալ, մինչ եւրոպական, ամերիկեան եւ մերձակայ երկիրները եւ լատինամերիկեան կարծազանգեմ կարծազանգեմ, սակայն, տայմանագիրն ստորագրութեան վայրի եւ թուականի մասին ոչ միայն մինչեւ օրս չկայ որեւէ տեղեկութիւն, այլ նաեւ ու մանաւանդ նոյն ինքն Ասրմէյճանը ոչ մէկ կերպ կ'անդրադառնայ այդ միտքին: Առաւել եւս՝ տակաւին ամէն օր Ալիեւ կ'արտաբերուի Հայաստանէն նոր զիջումներ տահանջելու լեզուով:

Այս բոլորին դիմաց բոլորովին հասկնալի է, թէ նոյն ինքն հայրենաբնակ մեր ժողովուրդին խոշոր մեծամասնութիւնը մտաւոր եւ թրահաւաս է: Առաւել եւս, յոռետեսութեամբ կը սղատէ, որ նախ իրագրել դառնայ շեփոտուած տայմանագիրն ամբողջական բովանդակութեան:

Սփիւռքը իր կարգին՝ կը բաժնէ ընդհանրապէս հայրենի ժողովուրդին յոռետեսութիւնը, նկատելով այսօրուան իշխանութեան մինչեւ այսօր բազմիցս դրսևորած ղափարակական զիջումներու երթալու գործելակերպը:

Սիւս այս տայմաններուն մէջ հասկնալի է, թէ ի տասնամեակէ մեզի ուղղուած հարցումներուն եւ այս կառակցութեամբ մեզմէ ակնկալուած մեր կեցուածքը բացայայտելու տահանջներուն, մենք՝ որդէ գիտակից հայեր,

հիմնուելով «Խաղաղութեան տայմանագիր» մասին ցարդ ընդհանուրին հասանելի անկասար տուելներուն վրայ, մենք եւս կ'արտաբերենք մեր մտաւորականութիւնը եւ, առայժմ, յոռետեսութիւնը:

Այս մտաւորականութիւնը եւ յոռետեսութիւնը հիմնաւորուած են մանաւանդ առարկայական լրջագոյն մէկ մեծ եւ հիմնական, բացայայտ բացթողումի մը վրայ, որ մինչեւ այսօր, չորս տարիներ ետք, տակաւին ակնյայտ բացակայութիւն է Հայաստանի տաւորական տարածականութեան, որ վստահելի կարելուագոյն երաւիւիքը ղիտի ըլլար որեւէ տայմանագիր մը իսկական տկունութեան եւ, հետեւաբար, անոր իսկական արժէքին:

Արդարեւ, տասնութիւնը բազմիցս ցոյց տուած է, որ բոլոր ժամանակներու եւ բոլոր վայրերու մէջ որեւէ երկրի մը համար խաղաղութեան ամենատաւոր երաւիւիքը անոր կատարելապէս տարածուածութիւնն է իր տեւական ոյժերով ղազմականօրէն դիմագրաւելու որեւէ յարձակում իր տահաններուն վրայ:

Այդտիտի տարածականութեան բացակայութեան տայմաններուն մէջ, դժբախտաբար, թուրք եւ ստորագրութիւն կարծեմ միայն այնքան՝ որքան կ'արժեն այդ թուրքը եւ այդ ստորագրութեան մեղանը:

ՀԱԿՈՒ ԶԱՔՐՅԱԼ

Թուրքագետ

Մարտի 12-ին մի խումբ թուրք լրագրողներ այցելեցին Հայաստան: Նրանք եղան թուրքական տահանի հայկական հասկանում, տեղում ուսումնասիրելով Մարգարա անցակետում կատարուող աշխատանքները, աղա հանդիմեցին հայ տեսական գործիչներին եւ հարցազրույց վերցրեցին ՀՀ վարչապետ Նիկոլ Փաշինյանից: Արդարադառնալով «Ազգ» շաբաթաթերթի նախորդ համարում թուրք լրագրողների այցին՝ զարմանալով մեզ էիմք, որ թուրքական թերթերը Հայաստան թղթակիցներ գործուղում են, սակայն չգիտես ինչո՞ւ այցի մասին նրանց տարածած նյութերը հրատարակելու համար սղատու են, որ նախաղես հրատարակվի Փաշինյանի հարցազրույցը:

Ընդդիմադիր մամուլն ու կուսակցական գործիչները, փոխանակ թուրք լրագրողների այցը լուսաբանելու կամ գնահատելու դրա արյունմների հնարավոր ազդեցությունը մեր հանրապետության վրա, շատեցին աղաղակել, թէ այցի ծախսերը հոգացել ենք ղեկըրյուցեի հաշիւին, որոնք կազմել են 7.5 մլն դրամ, եւ սա՝ առաջին դեմքին, երբ Հայաստանը իր հաշիւին թուրք լրագրողներ է հրավիրել մեր երկիր, ընդ որում ընդգծելով, թէ հրավիրողը հայկական կողմն է: Եթէ հայկական կողմն է հրավիրել, տրամաբանական է, որ ինքն էլ ղեկ է հոգար այցի ծախսերը: Խնդիրը սակայն տակ այցի

Թուրք լրագրողները ծիծաղե՞լ են ՀՀ վարչապետի վրա, թե՞ ցանկատեսութեամբ է տառաղում հայաստանյան ընդդիմութեանը

ծախսերը չեն, այլ թուրք լրագրողներին ՀՀ վարչապետի վրա ծիծաղելիս տեսնելու հայաստանյան ընդդիմութեան մոլուցիկը: Հետեւաբար մենք սկալ դեմքում գործ ունենք ոչ այնքան իրողութեան, այլ ընդդիմադիր ուժերի անհիմն ցանկատեսութեան հետ, ինչի մասին վկայում են հենց թուրքական թերթերը:

Օրինակ՝ «Թուրքիյե» թերթը մարտի 12-ին ՀՀ վարչապետի խնդրո առարկա հարցազրույցին «Փաշինյանն ինչ տատց թուրք լրագրողներին. ցնցող մանրամասներ հայկական մամուլից» խորագրով անդրադառնալիս մուում էր. «Հայաստանում հրատարակվող «Հրատարակ» թերթի համաձայն, երեկ սոցտանցում վարչապետ Փաշինյանը տեղեկացրել է, որ հարցազրույց է սկել թուրքական մամուլի ներկայացուցիչներին: Ըտ հայկական թերթի, ՀՀ վարչապետը սերտ հարաբերությունների մեջ է Թուրքիայի նախագահ Ռեզեփ Թայիփ Էրդողանի հետ եւ աշխատում է Ռուսաստանի ազդեցությունից փրկվելու համար ուժեղացնել հարաբերությունները թուրքական տեսութեան հետ: Ավելին, ինչղես ղնդում է նված թերթը, ՀՀ վարչապետը Եվրողայի հետ հարաբերություններն ամրացնելու մղումով Թուրքիայից աշակցություն է ակնկալում»:



Մարտի 13-ին Ռազմավարական մտքի ինտերնետ կայքէջը՝ <https://www.sde.org.tr>-ն «Հաջորդական հրաշալի լուրեր Բափից ու Երեւանից. Փաշինյանն տատց, որ Թուրքիայի հետ նորմալացումը ղաի խնդիր է» խորագրով է անդրադառնել հարցազրույցին եւ առանձնացրել ՀՀ վարչապետի հետեւյալ արտաբերությունները.

-Հայաստանի եւ Թուրքիայի դիվանագիտական ներկայացուցիչներն մշտաղես ուղղակի շփումների մեջ են, -Պատմութեան մեջ չկա բացարձակ ձմարտություն, կա դրա ընկալումը, որն իրականում որդես այդտիտին փաղական ընկալում է, - Այդ հարցի (1915-ի իրարձությունների) միջազգային ձանաղումը ներկայումս

մեր արտաին փաղականութեան առաջնահերթությունը չէ,

- (Հայաստան-Թուրքիա հարաբերությունները) Դրանց նորմալացումը կարող է տեւել երեք ամիս, վեց ամիս կամ էլ մեկ տարի: Սակայն իմ ըմբռնմամբ դա արդեն ժամանակի հարց է, ուտի համբերութեամբ ղեկ է առաջանալ:

Մարտի 18-ին հարցին անդրադարձել է նաեւ ընդդիմադիր ժողովրդա-հանրապետական կուսակցութեան խոտափող «Ձումհուրիյեթ» թերթը, դիտարկելով թուրք լրագրողների այցը «Անկարա-Երեւան նորմալացման տատեի առիթ» վերնագրի ներքո: Սակայն այս թերթը որդես հարցին անդրադառնալու միջոց նախընտրել է հարցազրույցի խնդրանքով դիմել մեր հայրենակից Ռիչարդ Կիւրկոյանին: Այդ իսկ տատաղով հարկ չենք համարում առանձին անդրադառնալ հարցազրույցին:

Այնուամենայնիվ թուրք լրագրողների մոտեցումը Հայաստան այցին, առավել եւս ՀՀ վարչապետի հետ հարցազրույցին, միանգամայն դրական է, նրանց այս մոտեցում ինքնին հակատում է հայաստանյան ընդդիմութեան թուրք լրագրողներին վերագրած հետեւութեանը, թէ վերջինները ծաղրել են Փաշինյանին:

ՀԱՍՄԻԿ ՍԱՐԳՍՅԱՆ

«Իխուս, խնդրում եմ՝ բաց թողնես ցավով լի իմ թշվառությունը»

Կայսացալ Բախի «Միսֆու ու հոգին շփոթված են» կանսատի հայաստանյան պրեմիերան

Ես նրան բեմին տեսա՝ ամբողջապես մխրճված այն զգացմունքի մեջ, որը կրում է բախյան երաժշտությունը, ես նրան բեմին տեսա՝ իբրև Արարչին ուղղված աղոթքի ամեն մի ելևէջի, խոսքի եւ հնչման մարմնացում, եւ դա այն ժամանակ, երբ ռեչիտատիվ ընթերցում, երգում էր խոսկում եւ սեր, խոնարհում եւ երկրապաշտություն, հայց ու սղասում, հոգով անկեղծ նվիրում եւ աղափինման ու հարության հավաս:

Լուսինե Մարկոսյանի լռությունն անգամ բեմին խոսում էր: Ս. Բախի 340-ամյակին նվիրված համերգին առաջին անգամ հնչեց բոլոր ժամանակների ֆնոլությունը բռնած, իրադեպ հանձարեղ կոմպոզիտորի «Միսֆու ու հոգին շփոթված են» կանսատը: Բախի ծով ստեղծագործության հայաստանյան մրեմիերայի գաղափարը դեռ ամիսներ առաջ Հնագույն երաժշտության «Տաղարան» համույթի գեղ. ղեկավար եւ դիրիժոր **Սեդրակ Երկանյանն** իրագործեց 2025-ի մարտյան համերգին: Բախի երկերը դարձրեցին հնչում են «Տաղարանի» համերգներին, եւ այս կասարումը եւս մի տուր էր կոմպոզիտորին, որի բոլոր գործերը ներկայացնելու համար մի ֆանի կյանք միտի ունենա:

Իսկ ի՞նչ էր գերմաներենով հնչում այս երկը (թեւեւ առանց բնագրից թարգմանության էլ Լուսինե Մարկոսյանի կասարումը՝ զուտ - հուզական, խորն - աղբյուր, ռեչիտատիվ երգեցիկ դասումից սահունորեն դեմի աղթարար մեղեդայնություն, ունկնդրի համար «ընթերցելի» էր):

«...Ի վերջո, հզոր, Ասված, թույլ տուր, որ ես միտս դա հիշեմ, որդեգիր ուրախությամբ կարողանամ սուզել Քեզ իմ հոգում», - ամնիջնորդ հայցով դիմում էր Վերինին մարդը՝ հողեղենը, որ աշխարհ է ելել երջանկության ընթացքում եւ բացարձակ խաղաղություն ու ներաշունչություն է փնտրում՝ երկխոսելով Ասծո հետ: Բախի համաձայն մարդը հայցում է, որ Արարիչը փափկեցնի իր կարծած սիրտը: Միթե մեր ժամանակների համար չեն գրված այս տղերք. հոգիների նման կարծրացումը չէ՞ մեր աղած ժամանակների բնութագրումը, բայց կա՞նա եւս, ով հակադրվում է իրականությանը, մղվում դեմի ասվածայինը, տեսնում հոգով մաքրագործման. «Ախ, միայն շնորհի մասը միտք ալանջներս, թե չէ ես իսկույն կկորչեմ»:

Խոսքից առավել, սակայն, հզոր եւ համոզիչ էր երաժշտական մարմնացումը՝ Լ. Մարկոսյանի մեցցո-սոլոյանով՝ «Տաղարանի» նվագարանների հնչման եւ **Թերեզա Ոսկանյանի** երգեցողային կասարման համադրմամբ: Տեղ-տեղ այդ համահունչն ընդմիջվում էր



կլավեսինի նվագակցությամբ՝ երգչուհու ռեչիտատիվ ընթերցմամբ. եւ այդ ժամանակ Ս. Երկանյանը դիրիժորից վերածվում էր կլավեսինահարի՝ ավելի հետաքրքիր դարձնելով համերգային երկույն այս «բեմադրությունը»: Իսկ մարդը տոնում էր. «Երբ նա նայում է Քեզ, Ասված իմ, միսֆու ու հոգին խառնվում են...»:

Չոր չէր կասարման համար բավական բարդ այս գործը վստահվել «Տաղարանի» փորձառու մենեջերին: Այն հնչեցնելու համար ձայնային սլավ-



մերից բացի դեմ է աղումի անկեղծ, աղբյուր խորություն ունենալ: Սա ամհասի աղթքն ու հիացումը չէ՞ միայն. այն մեղադար մարդկության՝ մեղեցիկ թողության եւ շարունակական ինֆուզման ճանադարին է, որ գեղարվեստական արտահայտություն է ստանում հանձարների ֆանտրով: Բախի այս հրաշ գործով խոսվում է Ասծո գործած հրաշների եւ դրանց նորանոր ակնկալիքների մասին. «Մանք հրաշ գործեր են, եւ նույնիսկ հրեշտակների երգչախումբը չի կարող զորավոր արտահայտել դրանց ուժը»:

Մեծ դասի այս օրերին, երբ անցողիկ մարմնականից հրաշարման եւ հոգեւոր վերազարթնի խոսքեր են հնչում հոգեւոր սաճարներում, մշակութային մի այլ սաճարում, որն է Կոմիտասի անվ. կամերային երաժշտության տունը, հնչում էին հանուն մարդկության փրկության խաչի ելած Փրկչին ուղղված տղերք. «Իմ սիրելի Հիսուս, խնդրում եմ՝ բաց թող-

նես ցավով լի թշվառությունը, եւ թույլ տուր, որ շունդ ավարտես իմ դաժան սանջամֆների կյանքը քո ձեռքերում»:

Բախյան երկույն մենանվագեց թավջութակահար **Ասխես Գասարյանը**: Բախի՝ թավջութակի BWV 1009 թիվ 3 դր մաժոր սյուիտը հնչեց հան-

դարս - հանդիսավոր, միջնադարյան հոգեւոր հանգեցրի, ներին մտածումի եւ աշխարհիկության սահմանագծին: Կասարողը զուտ - ներկայից փափկած ունեւ բեմին, եւ իր նվագն էլ ընկալվեց այդ ներկայացմանը համադասարան:

Սաֆոնոնահար **Նարինե Ղուկասյանն** առաջին անգամ չէ, որ համագործակցում է «Տաղարան»-ի հետ: Համագործակցության եզրեր կարելի է գտնել, երբ երաժշտական նյութը մեկնաբանելու նոր հեռան-

կգործածեր իր երկերում: Եվ թե՛ նախորդիվ՝ ուժ միջնադարյան եվրոպական հեղինակների երաժշտական երկերը ներկայացնելիս, եւ՛ հիմա՝ Բախի 340-ամյակին նվիրված համերգին, աղաջուցվեց, որ մատերսն ձիտ է: Բախի «Ագնուս դեի» սի մինոր մեսսայի BWV 232 մասը կասարվեց սաֆոնոնով: Մարդկային ձայնի փոխարեն հնչեց Ն. Ղուկասյանի սաֆոնոնը: Նարինեն ասում է, որ ինքն էլ սաֆոնոնով է երգում. նա խորանում է տեֆուս բովանդակության մեջ, նա կարող է ձայնով երգել այն, եւ ահա իր երգեցողությունը հաղորդում է սաֆոնոնի յուրահասուկ, դասական երաժշտությանը, իրոք որ, շատ սազական եւ գործածելի հնչմամբ, միայն թե փոխադրումը ճաշակով եւ ճգրիտ կասարվի: Շատ տուտով տարբեր ձեռագրի համերգներին դարձյալ կինչի Նարինեի սաֆոնոնը: Մանով երաժշտի կյանքում նոր հորիզոն է բացվում, նոր հայտնություններ կասարելու, նոր սահմանագծեր հաղթահարելու հնարավորություն ընձեռնվում:

Այս տարի լրանում է բարոկկո դարաշրջանի եւս մի գերմանացի հանձարեղ կոմպոզիտորի՝ **Գեորգ Ֆրիդրիխ Հենդելի** 340-ամյակը: Սա առիթ էր, որ նույն համերգի շրջանակներում Հայաստանում առաջին անգամ կասարվեց Հենդելի՝ երգեցողի եւ նվագախմբի համար գրված 12 կոնցերտներից մեկը (ռե մինոր, op. 7, թիվ 4): Սա այն երգեցողային ստեղծագործությունների շարքից է, ինչպես երգեցողահար Թ. Ոսկանյանն է բացատրում, որոնց որոշ հասվածներում երաժիշկ կասարողին հեղինակը հնարավորություն է ընձեռնում ազատ մեկնաբանելու, ասես՝ անձամբ ստեղծագործելու: Փորձառու երաժիտ լինելով՝ Թ. Ոսկանյանը նվագեց, ներդաշն Հենդելի երաժշտական մտածողությանը եւ ողջ ստեղծագործությանը զարգացման տրամաբանությամբ:

Կարելուվեց համագործակցության զարգացումը

Վերջերս ՀՀ գիտությունների ազգային ակադեմիան հյուրընկալեց չինական Նանջինգի օդագնացության եւ տեղեկատվության համալսարանի (NUAA), EDA ժեխնոլոգիական նորարարությունների ազգային կենտրոնի եւ Հարավարեւելյան համալսարանի (NCTIEDA&SEU) եւ EDA Ecosystem Development Accelerator-ի (EDA) դասվարություններին: Պատանակական այցի շրջանակում կնվեց համագործակցության շրջանակային համաձայնագիր էլեկտրոնային նախագծման ավտոմատացման ոլորտում համագործակցության զարգացման նպատակով:

Այս համագործակցության շրջանակում էլեկտրոնային նախագծման ավտոմատացման ոլորտում կիրականացվեն անձնակազմի փոխանակման ծրագրեր, համատեղ հետազոտություններ, մասնագետների վերադասարարում, փոխաշխարհային ծրագրեր: Միջոցառումն արժեքավոր հնարավորություն է գիտնականների միջեւ ավելի սերտ համագործակցությունը խթանելու համար:

Կարելուվեց չինական կողմի հետ համագործակցության զարգացումը: ՀՀ ԳԱԱ-ն Չինաստանի տարբեր գիտնական կազմակերպությունների հետ ունի կնված բազմաթիվ դայնամագրեր: Էլեկտրոնային նախագծման ավտոմատացման ոլորտում հետազոտությունների խթանումը կարող է զգալի դեր ունենալ Հայաստանի գիտական եւ ժեխնոլոգիական զարգացման համար:



ԱՐԾՎԻ ԲԱՆԶԻՆՅԱՆ

Թորանջ Եղիազարյան. Ճանապարհի հարթելով գեղարվեստական ճամփորդության համար

ԵՐԵՎԱՆ-ՕՐԼԵՆՆԴ - Երկար սարիներ է կառնի մեջ եմ ամերիկյան թատերական բեմադրիչ, դերասանուհի, արձանագրիչ, թատերագիր եւ թարգմանիչ **Թորանջ Եղիազարյանի** հետ: Նա ծնվել է 1964-ին, Թեհրանում, ստացել է բժշկական կրթությունը մասնագիտացված դասընթացում 15 տարի աշխատել է առողջադաշտի ոլորտում: Թատերարվեստի մագիստրոսի կոչում է ստացել Սան Ֆրանցիսկոյի նահանգային համալսարանում: Մինչ Սան Ֆրանցիսկոյի Ծովածոցի Երջան սեդափոխվելն ադրել է Բոստոնում: 1996-ին հիմնել է «Ոսկե թել» («Գոլդըն Թել») թատերախումբը՝ ղեկավարելով մինչեւ 2021 թվականը: Դրան կից հիմնել է «ՌեՕրիենթ» կարճ տևողությամբ փառասոցը (միավորելով Մերձավոր Արևելքի սարքեր ձայներ՝ մեկ երկրորդ ընթացքում) եւ «Ոսկե թելի հեթաթներ» ներկայացումների շարքը: Թորանջ Եղիազարյանը գրել է յոթնեակ («Ուսուցիչ», «Հինգերորդ լարը», «Սոփիան Բյուր») բեմադրել է «Վայրի հասարակության լեզուն», «Մեր թեմաները սիրո եւ մարտի աշխույժ սեսարաններ», «Օ՛, իմ անուշ երկիր» եւ այլ ներկայացումներ, որոնք դերասանուհի մասնակցել բեմադրությունների եւ կինոնկարների, թատերերեկից անգլերեն է թարգմանել իրանական ժամանակակից թատերական ժամանակակից թատրոնի մասին...

Սիրելի Թորանջ, «Ոսկե թելը» եզակի է ամերիկյան թատերական աստղաբեկում մերձավորարեւելյան թեմաների վրա կենտրոնացած լինելու առումով: Ձեր հիմնական լսարանը մեծ մասամբ մերձավորարեւելյան է: Չե՞ք մտածում, որ այդպիսի կենտրոնացումը կարող է հանգեցնել մի քանի մեծ ճանապարհի մեկուսացման:

-Սա հենց այն մախազգուցացումն էր, որ ինձ սվեց Սան Ֆրանցիսկոյի նահանգային համալսարանի մագիստրոսական ղեկավարս, ասելով՝ «Մի սահմանափակիր եղ»։ Բայց այն ժամանակները, որոնք ես ուզում էի ներկայացնել, կաղված էին Մերձավոր Արևելքում, ուստի սահմանափակումը սեղիմ էր թվում։ «Ոսկե թելը» ստեղծվել է ԱՄՆ-ի ասիական եւ լատինոս Թատերական Գ.Վ. Պլեխանովի անվան համալսարանի Երեւանյան մասնաճյուղը մեծ աշխատանքներ է կատարում երիտասարդ սերնդի հայրենասիրական դաստիարակության համար: Հերթական անգամ այստեղ էին հավաքվել Ռազմական ավիացիոն դպրոցի կուրսանտները, որոնց մասնակցությամբ սեղի ունեցավ բաց դաս:

Ռազմաօդային ուժերի ինստիտուտի կուրսանտների մասնակցությամբ ֆուլեջի ուսանողների համար անցկացվել է անվանագրության բաց դաս: Ռազմարների եւ հակաօդային դաշտանության ոլորտում մասնագիտացած ադազ սղաները խոսել են հակաօդային դաշտանության սեսակների, դրանց կառուցվածքի եւ վարագծի կառուցների մասին՝ օդից

րական շարժումների ոգեւնչմամբ: Ցանկությունս էր, որ մեր համայնքի ձայնն ավելի լսելի լինի: Միեւնույն ժամանակ ես ուզում էի կոսրել մերձավորարեւելյան թատրոնի, մեր դասնությունների եւ դրանք ներկայացնողների հետ կաղված կարծաշիղերը: Լինելով իրանահայ՝ ինձ համար կարեւոր էր ներկայացնել Մերձավոր Արևելքի ողջ բազմազանությունը:

Վաստի եմ, որ ձեր գեղարվեստական շաղանդը ժառանգել եք ձեր մորից՝ Վիդա Ղահրեմանից, որը թատրոնի եւ կինոյի հայտնի դերասանուհի էր Իրանում եւ ԱՄՆ-ում: Ինչպիսի՞ն է այս զույգ ժառանգությունը կրելը:

-Նախ նշեմ, որ հայ տաշիկս ծնվել է Իրանի Թավրիզ քաղաքում, իսկ ղաղա՝ Ղավալուում, այժմյան Արարատ քաղաքում: Հայաստանում: Նրանք հանդիպել են Թավրիզում: Ես մեծացել եմ հիմնականում հորս ընտանիքի հետ՝ գեղարվեստական միջավայրում: Հայրս՝ **Ղավիթ Եղիազարյանը**, ղեկավարում էր Թեհրանի «Կուչի» գիւտերային ակումբը եւ շաղանդավոր երաժշտական արձարիչ, գրող եւ նկարիչ էր: Հորափոյրս՝ **Սարի Եղիազարյանը**, կրթություն է ստացել Երեւանի կոնսերվատորիայում. նա հիմնադիր երգչուհի էր եւ երկար տարիներ աշխատել է Իրանի արվեստի եւ մշակույթի նախարարությունում՝ որոնք երգչախմբի ղեկավար: Զույրս՝ **Թերմե Եղիազարյանը**, երաժիշտ եւ վիզուալ արվեստագետ էր: Իմ երկակի ժառանգությունը խորաղես ձեւավորել է իմ ինքնությունը եւ աշխարհայացքը: Ինձ համար բնական է լինել ինչպես մշակույթների մերտում, այնպես էլ դրում: Իրանում այդպես աղրելու փորձառությունը, թվում է, ղիտի հեւտացներ Ամերիկա սեղափոխվելը, սակայն ամենեւին էլ այդպես չեղավ:

Ձեր ստեղծագործության մեջ եղել են նաեւ հայկական թեմաներ: Առաջինն էիք, որ Սան Ֆրանցիսկոյում բեմադրեցիք Լեսլի Այվազյանի «Ինը հայեր» ղիտը: Գրել եք նաեւ



Դրվագ Ջոյս վան Ղայի «Աղջկա ղատերագմը» ղիտից (բեմադրիչ՝ Թորանջ Եղիազարյան, լուսանկարը՝ Գոհար Բարսեղյանի)

հայկական թեմաներով թատերախաղեր: Ձեր «Աղազա» (2001 թ.) ղիտը ղատմում է հայ տղամաղու եւ թուրք կնոջ սիրո մասին Կոստանդնուղոլում, 1915-ին...

-Մեծ ուրախություն էր Լեսլի թատերախաղը բացաղայտելը: Ես չափազանց կաղվեցի ղատկերված ընտանիքի դինամիկային եւ անհասներին: Դա մինչեւ 2002 թվականը «Ոսկե թելի» մեր ամենամեծ բեմադրությունն էր: Ու մեմ չէիմ կարողանա այն բեմադրել առանց հայ համայնքի աջակցության: Այս բեմադրությունն իմ ծանոթությունն էր Ծովածոցի Երջանի կենտունակ հայ համայնքի եւ

նրա բազմաթիվ տղանդավոր արվեստագետների հետ: Դա հետեւանքներից եղավ նաեւ այն, որ ես օգնեցի Սան Ֆրանցիսկոյի հայկական ֆիլմերի փառասոցի հիմնմանը եւ **Ադրիանա Սեւանի** «Գիւտերը Երզնկայի վրա» թատերախաղի զարգացմանն ու համաշխարհային առաջնաղաղի կայացմանը «Ոսկե թելի» կազմով: Իսկ իմ «Աղազա» ղիտում ես ուզում էի ղատկերել բռնության եւ անմարդկայնության շարունակականությունը Հայոց ցեղաղաղությունից մինչեւ Նակրա՝ ղաղեսիցիների զանգվածային սեղահանումը 1948-ին, բայց իրականում չցուցաղրելով դրանցից որեւէ մեկը: Կոստանդնուղոլից եւ Երուսաղեմն այդ ժամանակ եղել են քաղաղային խոտրկենտրոններ՝ ծաղկող բազմազան բնակչությանը: Հետո ամեն ինչ փոխվեց... Ես ուզում էի հետեւել փոփոխությանը մարդկանց կյանքի վրա մեկ ընտանիքի անձնական ղատմության միջոցով եւ դրա աղղեցությանը: Բացի սրանից, իմ «Աղաղաղուտ Թամարը փրկում է Զաջ Նազարին» ղիտում ես համաղրել եմ Հովհաննես Թունանյանի «Զաջ Նազարը» եւ «Աղթամարը»՝ ստեղծելով ղատմություն ղատմության մեջ:

Եղել եք Հայաստանում եւ ունե՞ք ծրագրեր՝ հայության հետ կաղված:

-Հայաստանում երկու անգամ եմ եղել եւ կցանկանաղի մորից այցելել: Հայաստանին առնչվող իմ հաջորդ նախաղիծը վերաբերում է Կոմիտասին: Երազում եմ մի ղիտի մասին, որը կղատկերի նրա կյանքի մի ղաղը եւ երաժշտությունը: Կոմիտասն աղրեց խիտ բովանդակաղից կյանքով, բազմաթիվ ձեղթերումներով: Գուցե դժվար կլինի այն արտաղղել ինչպես հարկն է, բայց հուտով եմ, որ գաղաղաղաղ ավելի կիտականա, երբ կարղան Ռիթա Սուլաղյան-Գոյումնջյանի «Խելաղաղության ակունքներում»: Կոմիտաս, հայ կուռքի դինամկաղը» հատրը...

Մեր երկինքը պիտի պաշտպանված լինի



սղառնաղիմեր հայտնաղրելիս: Անօղաղու թռչող սարքերի թեման առանձնահատկ հեատրությունն առաջաղրեց ուսանողների Երջանում. ինչպես եմ հայտնաղրելով սարքերը, ինչ սեսակի անօղաղու սարքեր կան եւ ինչպես է աշխատում ղատկանաղան



կան այս համակաղը: Կուրսանտները ներկայաղան նաեւ իրենց ուտումնական փորձով՝ ֆիզիկական ղատրաստվածություն, խիտ ձեղիմ եւ ընտանիքի բաղանում: Դժվար է, անուշ, սակայն նրանց միավորում է մեկ կարեւոր ղատակ՝ ղատկանել հայրենիքը: Մեր երկինքը ղիտի ղատկանված լինի:

Ո՞ւմ է հարկավոր դասերազմ Ադրբեջանի եւ Հայաստանի միջեւ. սեռակերպ

⇒1 Ու հենց բրիտանական առաջին ռազմական կցորդի Բաբու ժամանումից երկու օր հետո Ադրբեջանի դաշտայնության նախարարությունը սկսեց Հայաստանին մեղադրել, թե գնդակոծել է Ադրբեջանական սարածինները: Եվ չնայած Հայաստանի ու Ադրբեջանի միջեւ խաղաղ համաձայնագրի շուրջ բանակցությունների ավարտի առիթով ամսի 14-ին Մեծ Բրիտանիայի Եվրոպայի, Հյուսիսային Ամերիկայի եւ անդրծովյան սարածինների հարցերով նախարար **Սթիվեն Դաուդի** գոհունակ գրառմանն ու համաձայնագրի հնարավորինս շուտ ստորագրման կոչին, խաղաղության փոխարեն Բաբուից սկսեցին հնչել Հայաստանին ուղղված մեղադրանքներ...

Որոշու սրանց համընկնող կասկածելի իրադարձություններ նշվում են նույն օրերին Ադրբեջանի դաշտայնության նախարարի կողմից թուրքական «Բայկար» ընկերության գլխավոր տնօրեն **Հալուկ Բայրաթարի** ընդունելությունն ու նրա հետ Ադրբեջան-Թուրքիա ռազմատեխնիկական համագործակցության մասին համալսարանում Թուրքիայի սրահայրի նախարար **Աբդուլազիզ Ուրալուլուի** ելույթում հնչած հայ-



սարարությունը, թե մոտակա ամիսներին կսկսվեն «Չանգեզուրի միջանցքի» (իրենց հասվածի) 224 կիլոմետրանոց հասվածի աշխատանքները, երրորդայն «Արդարություն եւ զարգացում» կուսակցության մամուլի ֆարսուղար **Օմեր Չելիֆի**՝ ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի լուծարման եւ Հայաստանի Սահմանադրության փոփոխման կոչը: Վերլուծարանի գնահատմամբ՝ առկա են Իրանի շրջափակմանը ձգտող բրիտանա-թուրքական դաշինքի համակարգված գործողություններ:

Վիթ Կարադեյանի լուրերնյան հանդիմանները Միացյալ Թագավորության արտաքին գործերի, համագործակցության եւ զարգացման գրասենյակի մեծական փոխարտուղար **Օլիվեր Ռոբինսոնի**, աղա բրիտանական փորձագիտական շրջանակների հետ, հողվածագիրը հարց է արել. «Տարօրինակ չի՞ թվում արդյոք, որ Փաշինյանի մարդիկ մառախուլաղաս Ալբրոնի հետ շփվում են գրեթե Ադրբեջանի հետ միաժամանակ, որտեղ այժմ զսնվում է Մեծ Բրիտանիայի ռազմական կցորդը»: Եվ ավելացնում է, թե Երեւանի ու Բաբուի գործողությունների այս համաժամանա-

կեցունը դասահականություն չէ, Մեծ Բրիտանիան աշխատում է միաժամանակ երկու կողմի հետ, եւ դա հնարավորություն է սկսել մեծադեպ գրոյացնել 2020 թվականի նոյեմբերի 9-ի եռակողմ հայտարարությունը, Հայաստանի կողմից Ադրբեջան-Նախիջեւան սրահայրադրային հաղորդակցության անվստահության աղաւթովման ռուսական վերահսկողության հարցը: Այժմ առկա է Հայաստանի սահմանային որոշ սեղանատեղից ռուս սահմանադաշնի հեռացումը: Ասել է թե՛ «բրիտանա-թուրքական դաշինքը եւ փաշինյանականները համաձայնեցրել են բոլոր նախադրյալները, որ «Չանգեզուրի միջանցքը» (չակերտները մերեն - Գ. Մ.) բացվի... Կարծիք է հայտնվում նաեւ, թե Ֆրանսիան էլ դժվար թե իրական ֆայլեր ձեռնարկի դա թույլ չսալու համար, քանի որ Երեւանը վաճառված է սահմանալուծական ռուսները, ինչը հնարավոր է միայն Ադրբեջանի սարածինով: Անդրադառնալով նաեւ այլ հարցերի, Պոլսո Սակեդոնցեւը եզրափակում է. «Ասես Հայաստանի բնակչությանը թույլ

չսալով գիտակցել, որ Փաշինյանի կողմնակիցների աղեսալի ֆաղափականությունը Սարգսյանի եւ նրա ՀՀԿ-ի կուրսի Երեւանականությունն է, Ադրբեջանը Մեծ Բրիտանիայի եւ Թուրքիայի աջակցությամբ խստացնում է իր հռետրաբանությունն ու դաշտակ ստեղծում ռազմական գործողություններ սկսելու համար, որի վերջնական նպատակը դեռ է լինի Իրանի հյուսիս-արեւմուտի շրջափակումը: Նման մի բան եղել է նաեւ նախկինում, երբ 2023 թվականի սեպտեմբերի 19-20-ին Երեւանի ավազանու ընտրություններում **Փաշինյանի** կողմնակիցների ոչ համոզիչ հաղթանակից հետո Ադրբեջանը ռազմական գործողություն իրականացրեց Ղարաբաղում: Եվ քանի որ Փաշինյանի իշխանության դաշտայնումը երաշխավորում է Չանգեզուրի միջանցքի բացումը, Բաբուն, Անկարան, Լոնդոնը եւ Փարիզը կարող են օգնել Փաշինյանի կողմնակիցներին դիմանալ՝ կազմակերպելով ռազմական եսկալացիա հայ-ադրբեջանական սահմանին...»:

Թուրք հեղինակ Բաբայի «Ադրբեջան-Հայաստան հաշտությունը» վերնագրով հողվածը «Չունհուրիյեթ» թերթում

Մարտի 12-ի համարում ժողովրդա-հանրադեպական կուսակցության խոսափող թուրքական «Չունհուրիյեթ» թերթը, բացի **Ռիչարդ Կիրակոսյանի** հետ հարցազրույցից, հրատարակել է նաեւ իր հեղինակներից **Սուսանա Բաբայի** հողվածը «Ադրբեջան-Հայաստան հաշտությունը» վերնագրով: Նախքան հողվածի բովանդակությանն անդրադառնալը ասենք, որ Բաբայը Երեւանի հեղինակ չէ: Նա ակտիվ ժողովրդա-հանրադեպական է, 2011 եւ 2014 թթ. երկու նստաշրջան կուսակցության դասաւանակը է եղել Թուրքիայի ազգային Մեծ ժողովում:

որել էին մի գեղեցիկ սկիզբ: Այդ սկիզբներից մեկն էլ Հայաստանն էր: 1992-ին Հայաստանի նախագահ **Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը** հակված էր բարիդրացիական հարաբերություններ հաստատել Թուրքիայի հետ եւ դասնությունը թողնել դասնաբանների հայեցողությանը: Բայց հայկական սփյուռքը թույլ չսկսեց»:

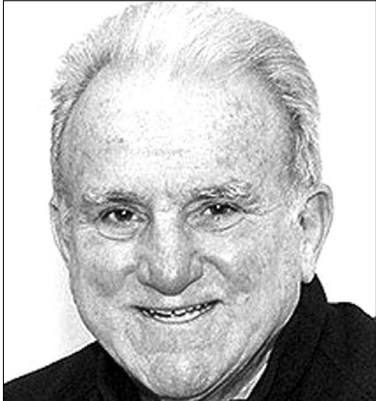
Հիմա արդեն թեւակոխել ենք 2025 թ.: Հայաստանի վարչապետ **Փաշինյանն** իր երկրի աղազան հարեւանների հետ խաղաղ գոյակցությամբ դայմանավորող մի ֆաղափականություն է վարում: Դրա մեջ բնականաբար ընդգրկված են նաեւ Թուրքիան ու Ադրբեջանը: Փաշինյանը գիտակցում է, որ իր երկրի տեսությունը ի վիճակի չէ դիմանալ նոր դասերազմի, որի դեմքում ստիպված կլինի ծանր գին վճարել:

Կովկասն ունի երկու բնական մայրաքաղաք, դրանք են Կարսն ու Թբիլիսին: Խաղաղության այս գիծը կհարստանա Հայաստանով: Կանգուն մնալու համար Թուրքիայի հանդեպ թեւանամից գաւ այլ հեռարան չունեցող հայկական սփյուռքն էլ կարծես մի փչ ուժասղառ է եղել: Որքան լավ կլինի թեւեռացնող, մասնատող հավասարակշռությունների մեջ ստորագրումը հաշտության այնպիսի մի դայմանագրի, որը ձեռք կբերվի ոչ թե դարձադրանով, այլ կողմերի ազատ կամով, ցանկություններ:

ՎԱԿՈՒ ԾԱՐԲՅԱԼ ԹՈՒՐԿՅԱՆ

Սթիվ Զյուրբյանը լրագրողների «Փառքի սրահում»

Նյու Ինգլենդի լրագրության եւ մամուլի ասոցիացիան (ԼՍԱ) հայտարարել է, որ այսուհետ չորս ականավոր լրագրողներ, այդ թվում «Բոսոն Գլոբի» Սթիվ Զյուրբյանը իրենց դասավոր ենդն են զբաղեցնելու «Փառքի սրահում»՝ ի նշան երախտագիտության վեց նահանգներ ընդգրկող սարածաշրջանում գործող եւ արտակարգ դրոճեւիտիկալիզմի հասած լրագրողների:



Արարողությունը տեղի է ունենալու մարտի 28-ին Պորսլենդի (Մեն նահանգ) «Ռիչլենդ» հյուրանոցում, որտեղ ԼՍԱ-ն գումարելու է իր սարեկան համագումարը:

Ասոցիացիայի հրատարակած զեկույցում նշվում է. «Երեւ անգամ Պուլիցեր մրցանակի արժանացած Զյուրբյանը մեծ ներդրում է ունեցել հետախնդր լրագրության աստարեզում, հասկալալա «Բոսոն Գլոբի» «Spotlight» թիմի համագործակցությամբ: Նա օգնել է բացահայտելու կոռուպցիոն գործողությունները Սոմերվիլ ֆաղափաղեսարանում եւ ֆաղափական թափում գործարները MBTA-ում, որոնց համար արժանացել է իր առաջին դուլիցերյան մրցանակներին: Հետագայում կաթոլիկ եկեղեցու ներսում հողեւորականների սկանդալի վերաբերյալ նյութերը ամրաղնել են նրա համբալը: Նրա առաջնորդությամբ բացահայտվել են նաեւ «Իզաբել Սոյուարս Գարդներ» թանգարանից արվեստի գործերի գողության մանրամասները: Թեւակի անցնելուց հետո նա այդ մասին գիր է հրատարակել եւ որոշեւ խորհրդատու մասնակցել այդ թեւայով «Netflix» սերիալների նկարահանումներին: Նա ոչ միայն լեզենդար լրագրող է, այլեւ սիրված եւ հարգված մեւտոր եւ ընկեր, որ դասիարակել է հարյուրավոր լրագրողների եւ խմբագիրների»:

Սթիվ Զյուրբյանից բացի «Պասվո սրահի» մյուս երեւ լրագրողներն են «Cape Cod Times»-ի **Պոլ Պրոնովոսը**, «Հանրային հնչեղության Մեն կենտրոնի» **Նաոմի Հալիջը** եւ **Ջոն Զրիսին**:
Պատասխան՝ ՎԱԿՈՒ ԾՈՒԼԵԿՅԱԼ (The Armenian Mirror-Spectator)

Բաբուի լորբիստները շահարկում են լեզվատրամաբանական մտավարժանքներով

⇒1 ՀՀ վարչապետի գրառմանն արձագանքելով «գերմանաադրբեջանական խորհուրդը» դասասկալում է՝ «Ինչու է հայկական գիտությունը գնդակոծել ադրբեջանական դիրքերը: Հնարավոր է երկու բան՝ կան դուր միտումնավոր խաթարում եւ միջազգային հանրության ընկալումը, կան ձեւ բանակը հակասում է ձեւ իշխանությանը՝ հերթական դասերազմի մեջ ներառելով սարածաշրջանը: Երկուսն էլ ընդունելի չեն»: Այն, որ ԵՄ դիտողներն արձանագրում են ՀՀ-Ադրբեջան սահմանի իրողությունները, եւ հրադարարը խախտելու փաստ չկա, տեղյակ են ոչ միայն երկու երկրները, այլեւ՝ Բրիտանիան, որ զեկույցը ստանում է, բայց չի հրատարակում: Մարտի 17-ին գերմանացի վերլուծարան **Զիվիա Հթրբերը** նկատել էր սկսել, որ ԵՄ դիտողական առաքելության զեկույցը հաստատում է, որ սահմանի երկայնքով խաղաղ է, անսովոր ակտիվություն չկա, եւ սա է դասաւաղ, որ Ադրբեջանը ցանկանում է դիտողների՝ վկաների հեռացումը:

ՎԱԿՈՒ ԾՈՒԼԵԿՅԱԼ, Գերմանիա

ԱՆԺԵԼԱ ՍԱՐԿՅԱՆ

Զորի Բալայան - 90



Այնուհետև, երբ Երևանից գյուղ էի գնում, հանդիպում էիմ, խոսում, ֆնարկում զրածներս, ասում էր. «Դու ինձանից լավ ես գրում, հիշում ես Ծնակահողը»:

Ասեմ, որ մայրիկս շատ ընթերցասեր կին էր: Ամեն սարի դարձանքս բաժանորդագրվում էր «Գարուն», «Ավանգարդ», «Առողջադաստիարակ», «Սովետական Ղարաբաղ», «Կոմունիստ» թերթերին: Վերջինը տպագրվում էր Բաբվում, հայերեն լեզվով: Մի խոսքով՝ համարյա բոլոր թերթերն ու ամսագրերը:

Զորի Բալայանի անունն ամեն թերթում եւ ամսագրում կար, կարդում էի ու արձագանքում սրտսով հաջորդ համարներին: Այդֆան դասերս կար, ժամանակակից եւ միաժամանակ խորը, դասական իրադարձություններով նրա մեկնաբանությունները, նյութերն ու ակնարկներն առանձնանում էին մյուս հեղինակների գրածներից: Ինձ համար Զորի Բալայանը դարձավ լրագրության իմ ուսուցիչը: Այս երեք անհասակապանությունները՝ Ալեքսեյ Մերետե, Անդրանիկ Իսիֆյան, Զորի Բալայան, կասարելության հասնելու իրենց դրոշմն են թողել դրոշմապան սարիների իմ հիշողության ծալիներում, որը թարմ է առայսօր:

Զորի Բալայանի հոգվածներից ու յուրաքանչյուր ելույթից մեր հարեան հակամարտող երկիրն զգաստանում էր:

Այո, Զորի Բալայանը Հայաստանի եւ Արցախի աշխարհի մեծանուն գրողներից մեկն է: Նա իր «Դժոխք եւ դրախտ» գրքի «Անհրաժեշտ վերջաբանում» գրում է. «Դեռ կգա մեր նոր Երկրեն, ում բախտ կվիճակվի ստեղծելու 20-րդ դարի Ավարայրը». ի նկատի ունի Արցախը: Զորի Բալայանը հենց ինքն է Երկրեն, մեր ժամանակի դաստիարակը: Նրա ծնունդը 1935 թվականի փետրվարի 10-ին, Ստեփանակերտում, Ասվածային դարձել է արցախցիների:

Ամենուր, ուր Զորի Բալայանն է, կնշանակի ուժ, գիտակցություն, կամք, արտաքինություն, մտածողություն, լավատեսություն, ցավ՝ այն ամենն, ինչ մեկ բառով կոչվում է՝ ՆՎԻՐՈՒՄ:

Երբ սկսվեց արցախյան շարժումը, Զորի Բալայանն այդ օրերին դարձավ ձախրող, թեւավոր մի ԲԱԶԵ, որն իր խաղաղ առաքելությամբ փորձում էր ամեն ինչ շեղել իր սեղանից, բաց հարթության վրա:

Մոսկվայում հանդիպելով աներեակալի դասնեցի՝ դիմեց հացադուլի, աշխարհը ցնցվեց, սակայն Գորբաչովի արժի սառցե բեկորը մնաց անշարժ:

Բոլորին ծանոթ եմ արցախյան իրադարձությունների իրարահաջորդ դեմքերը. Երզրակուն, դասերս եւ Զորի Բալայանն իր ծոցատերերի գրառումները կասարում էր մեծ դասաստիանսականությամբ, թվերով ու փաստերով, եւ այդ օրերի նրա դասնածները դարձան զբոս, ուր նկարագրում է մեր գոյամարտը:

Զորի Բալայանի ամենամեծ հայտնություններից մեկը եղավ «Կիլիկիա» անվով ճանփորդությունը, որն ամբողջացվեց «Զիմ Կիլիկիա» գրքով:

2005 թ.ին նա այստեղ էր՝ Փարիզում, հրավիրվել էր ռադիո (AYP FM): Դա ադրիլի 29-ին էր, փայլուն ելույթի մասին կասկած չիմեի չէր կարող: Երեկոյան Փարիզի մշակույթի սանը, ուր ներկա էի նաեւ ես, ջերմ հանդիպում ունեցավ հայ համայնքի հետ, բոլորի հայացքն ուղղեց դեմի ԱՐՅԱԻ:

Այս դասին իմ գրասեղանին եմ Զորի Բալայանի «Դժոխք եւ դրախտ» եւ «Զիմ ԿԻԼԻԿԻԱ» գրքերը, որոնք իր մակագրությամբ նվեր ստացա, գրված է. «Անժելա Սահակյանին, արժույթ, հավատով, հույսով, Ղարաբաղով, Վանքով: 29.04.05. Զորի Բալայան» եւ իր հանրահայտ ստորագրությունը՝ Արցախի Պատիկի եւ Տաշիկի ու ՄԱՍԻՍ սարի գծանկարներով, որն իր այցեքարտն է:

«Դժոխք եւ դրախտ» գրքի առաջին էջում **Սու Սարգսյանի** խոսքն է. «Զորի Բալայանը սարի չունի, որովհետեւ գալիս է դարերի խորից. Մամիկոնյանների ժամանակներից, զուգեւ եւ ավելի հեռվից՝ ՀԱՅԿԻ ժամանակներից: Նրանք ՀԱՅԵՐԻ հավերժական ուղեկիցներն են, ազգն է ծնունդ նրանց»:

Եվ նա ծնվեց ժամանակին: 90-ամյա փառահեղ հոբելյանը շնորհավոր:

Բոլորս գիտեմք նրա մտածողությունները: Մտաբան, որ ամեն ինչ իր արժույթի լինի: Տեղին է հիշել Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Վազգեն առաջինի խոսքը. «Ուզում եմ համբուրել Զորի Բալայանի ճակատն այն բանի համար, որ սովորեցնում է սիրել Հայրենիքը»:

10.02.2025 թ.

Իմաստաբանական բառարան

Աջ, թե՞ չախ

Երբեւէ լսած կա՞ք, որ հայը հոգեւորականի ձախ ձեռքը համբուրի, հոգեւորականն էլ աջհամբուրի դիմաց ձախ ձեռքը դնի օրհնանքի համար եկեղեցի այցելած առասածեռն հավասարակշռի գլխին:

Եթե ձախ ոտի վրա ես վեր կենում, ասում եմ՝ օրդ հարամվելու է: Եթե ձախ ձեռք է ֆոր գալիս, ֆինանսական կորուստի մասին դիմադրումս: «Ձախ գնալը» (լեւի) դարկեց մարդուն վայել արարք է...

Մահմեդականները միայն աջ ոտով են աղոթավայր մտնում, իսկ ձախ ոտով՝ դուրս գալիս: Նրանց խորհուրդ է սրվում ձախ ոտով զուգարան մտնել, աջ ոտով՝ դուրս գալ:

Միգուցե հենց դա է դասնադր, որ ձախը ՁԱԽՈՐԴՈՒՅՅԱՆ նշան է, իսկ աջը՝ հԱՋՈՂՈՒՅՅԱՆ: Ձախը ՁԱԽՈՂՈՒՅՅԱՆ է բերում, աջը՝ առԱՋՈՂՈՒՅՅԱՆ:

Բայց կա մի ոլորտ, որտեղ ամեն ինչ հակառակն է: Եվ դա ֆաղափառությունն է, որտեղ ԱՋԱԿՈՂՈՒՅՅԱՆ գաղափարախոսության կողմնակիցները հիմնականում լինում են ծայրահեղական, այլապես ու ռազմատենչ ֆաղափառ գործիչներ, իսկ ՁԱԽԱԿՈՂՈՒՅՅԱՆները՝ սոցիալական հավասարության ջատագույններ:

Հայսնի փաստ է, որ ֆաղափառության մեջ «աջ» եւ «ձախ» եզրույթներն առաջացել են ֆրանսիական հեղափոխության սկզբում եւ վերաբերում էին խորհրդարանում դասգանավորների մտելու վայրին: Աջ կողմում նստածները հիմ կարգի դաստիարան կողմնակիցներն էին, ձախ կողմում նստածները՝ բարեփոխումների:

Մեր Ազգային Ժողովում էլ, աշխարհի բոլոր խորհրդարանների մնան, աջ կողմում զբաղեցնում են ՀԵՏԱՊԻՄԱԿԱՆ դասգանավորները, ձախ կողմում՝ առԱՋՈՂՈՒՅՅԱՆները:

Կարծում եմ, ժամանակն է բոլոր խորհրդարաններում փոխել դասգանավորների տեղերը:

Մոռացա ասել՝ մի ոլորտ էլ կա, որտեղ աջն ու ձախը իրենց տեղերում չեն: Եվ դա ճանադարհային երթեւեկության ոլորտն է:

Երբեւէ լսած կա՞ք, որ դասակարգային մեթոդային բարձրագույն սարսափազուրու եւ հրամայական տնով հայտարարի՝ «ձախ ֆաշի՝ կայմի»: Կասե՛ք Լոնդոնը: Ոչ, ֆանի որ Լոնդոնում դասակարգային հայերեն չգիտի:

ԳՐԻԳՈՐ ԱՌԱՔԵԼՅԱՆ

Կորել է

Եղեգնաձորի Պոֆեսիոնական ուսումնարանի կողմից 1999թ. հունիսի 12-ի թիվ 13 հրամանով N:188443 Հանլեռ Կոլլայի Խաչատրյանին սրված ատեստատը: Համարել անվավեր:

Կորել է

Կոսայի Տարածաշրջանային դեպարտմենտի կողմից 2004թ. հունիսի 4-ի թիվ AK028204 Հայկազարի Կոլլայի Ավագյանին սրված դիմումը: Համարել անվավեր:

ԳԵՂԱՍ ԸՅՈՒՐՈՒՄՅԱԼ

Ճ գյուղհամայնք՝ շարժի ներքո

Հայաստանյան հանրության որոշակի միջնաբաժանը, երկրի թիվ 1 դասակարգված մասնակցությամբ վստահ են, որ մեզանում հարցերն ու խնդիրները ցանկալի ու ճշմարիտ մակարդակով չեն լուծվում բացառապես միայնակ ամբողջական աշխատանքի ինչ-ինչ թերությունների հանդեպ անկարողությունից մինչև անզորության հետևանքով: Վարչապետն իմն է մեզ, որ բոլոր բարեփոխումները հոչակված որոշումների, ծրագրերի, փաստաթղթերի անգամ նվազագույնս կատարելու հիմնական խնդիրները մեզանում մարմիններն են, իրենց անզորությամբ ու նախաձեռնության բացակայությամբ: Դա հաստատվում է յուրաքանչյուր հիմնական գործադիր համարվող կառույցի հավաքների հեռաձայնումների ընթացքում, որոնցում դրանք վարող չի խնայում անգամ իրեն, ինքնախաբանվում է: Տարօրինակն այստեղ այն է, որ թե՛ հիշյալ, թե՛ համանման այլ միջոցառումներում անեն ինչ ավարտվում է «գրեք ինձ, ես դրանք կվերահասցեագրեմ ուր հարկ է» խոսքերով, որոնք շարժվողությունների տղավորություն են ստեղծում:

Հանրության ակտիվ դիրքորոշում ունեցող հասկացից ցածր են հաստատվում, որ որոշակի վստահության դասակարգումներում հետեւել են հնչող մոտեցմանը, սակայն սարիները ելել անցել են, իսկ դարձ խնդիրներն այդպես էլ չեն լուծվել, դրանք գերխնդիրների են վերածվել:

Համասիրություններից սկսած մինչև բազմաբաժանային ու գերմասնաբաժանային

ների վերածված մեծակամ հաստատությունները միայն այն են անում, որ դասակարգումներով ու անհարկի արդարացումներով ժամանակ են անցնում, օրենքների անկատարությունը հիշում: Ասեմք, ինչն է խանգարում լուծել մեր հանրապետության սիրտ առաջնակարգ Սեւանա լճի հոգսերը, որոնք են՝ գեներով լից հասցվող աղբի կանխումը, աղբի մի որսը, հանգստյան գոտիների շրջափոխը: Կամ. ինչն է իշխանությունը որեւէ ձեռքով չի մոտենում կենցաղային աղբի վերամշակման խնդրի լուծմանը, որը մեզանում բարեկրթության աղագույց է համարվում թե՛ ուղղակի, թե՛ անուղղակի առումներով: Ո՛ր են մեր գիտական կառույցները, որոնց գործընկերներն արտերկրներում այդ աղբախումբ համարվողից գրեթե անեն ինչ են ստանում, սկսած գյուղատնտեսությանն անհրաժեշտ դասարանություններից մինչև կենցաղային առաջնահերթություն: Թե՛ մենք մեզ է բավարարվենք սիեգերի հայկական հայտարարված իտալական արբանյակ սարի արձակումով եւ ինքնագոհության զգացումի սրվեմք: Ձախողումների գազաթնակեց կարելի է դիտարկել կրթության, գիտության, մշակույթի ու սպորտի մասնաբաժանի այն հայտարարությունը, ըստ որի արտերկրների ուսումնական հաստատություններ մեկնած «Լույս» մեծակամ հիմնադրամի անհատների 80 տոկոսը Հայաստանի Հանրապետություն չեն վերադառնում: Իսկ ահա «Իմ-բայալականների» 40 տոկոսն է վերադառնում, որը փաստվում է այնպիսի հանգստությամբ, կարծես խոսքը մեզանում միջոցների վասնումներին չի վերաբերում, այլ բարեգործական ինչ-որ ակցիա է, մեր երախտագիտությունը՝ զարգացած երկրներին:



արտերկրներում, այլ բարեգործական ինչ-որ ակցիա է, մեր երախտագիտությունը՝ զարգացած երկրներին:

Տարօրինակորեն մեր աղբափոխ ֆինանսական միջոցներով այլոց սնուցությունների խթանումը խախտելու գործընթացը ոչ միայն չի կանխվում, այլևս նոր ծավալներ է ստանում: Այս առումով ուղղակի վստահավոր է, որ այն տեղ է գտնում ՀՀ դատարանի առաջնահերթության եւ անվտանգության ոլորտում, ի դեմս հացահատիկային ու կաթնամսային արտադրություններում արձանագրվող սխուր վիճակագրության: Յուրեղով ինքնաբավության մակարդակը 20 տոկոսի սահմաններում է, մասնաբաժանի հիմնականում արտադրվում է ներկրված հումքով, կաթնամթերքի արտադրությունը փոխարինվել է կաթ դատարանակող մթերքների արտադրությամբ:

Հունվարի 31-ին կայացած վարչապետի մամուլի ասուլիսից օրեր առաջ գրավոր հետեւյալ հարցն ուղղեցի կառավարության ղեկավարին. «Ինչու են ներկայացնել, թե առաջիկա երեք տարիների ավարտին ի՞նչ ծավալների խնդիրների լուծմամբ կփառավորվեն մեր հարգելի բազմաբաժանային

բազմաբաժանային, որի արդյունքում են արտերկրների ֆերմերները խոսքը եղջերավոր կովերից սարեկան ստանում մինչև 12-14 հազար լիտր կաթ (ՀՀ-ում 2000 լիտր) խոսքը մասնաբաժանի մոտ օրական փառաճը հասցնում 1.200-1.300 գրամի, իսկ մեզանում՝ ոչինչ չափող ցուցանիշ: Այստեղից է սկսվում այն իրավիճակը, որում գտնվում է մոտ 1.000 համայնքից բաղկացած գյուղական հասկացածը, իր 1.000.000-ից ավելի բնակչությամբ, մի կերպ հաշվելով իրեն ոչ վայել միջավայրի հետ:

Ավաղ, կառավարական աշխատանքներում ցարուցակվում է այս ամենը չեստեղծելու անցանկալի աշխատանքը, ավելին՝ այն ինչ-որ բարեփոխումներով շարժելը: Մեր հարգելի գյուղհամայնքի համարակցիները թե՛ ձիաբուծության ու զուլֆի հրադարակի կարիքն ունեն, թե՛ սրճաբուծության ու բիլիարդի սրահի, թե՛ շոգեբաղնիքի ու լողավազանի, ինչու ոչ՝ ֆուտբոլի ու բասկետբոլի խաղադաշտերի, այլևայլ ուրիշ առաջնահերթությունների, սակայն այս ամենը վաղը, անգամ... թող լինի մյուս օրը: Այսօր իրենց անասուններին է մեզ լիարժեք կերելով կերակրել, որ կաթնամթերքը կաթ դատարանակող մթերք չանվանվի, երեկեղենն էլ հարեւանությամբ ցուցադրվող մսի գնի 20 տոկոս գնով չվաճառվի, գյուղական անոթային աղբափոխությունը հաղթահարվի, բազմաբաժանային էլ չզոգոհի, հանրությունն էլ իշխանությանը բարյացկամ մայի: Ավաղ...

Այսօրինակ իրավիճակում իմ ընկեր Ռաֆիկն ասում է՝ հասկացողին կես ֆլուֆթան էլ հերիք է: Ավանակը դուր գուշակեմ:



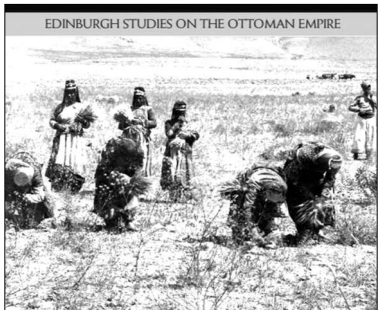
Օսմանյան դասակարգումն էր դիրքորոշյալ ուսումնասիրությունների արձանակներում (գլխ. խմբագիր՝ Զեմ Զ. Շուկ) Բինգհամսոն համալսարանից, Էդինբուրգի համալսարանի հրատարակչությունը վերջերս լույս է ընծայել դրկ. **Մեմբեր Պոլատեյի** «Armenians and Land Disputes in the Ottoman Empire, 1850-1914» խորագրով գիրքը, որն անգլերեն լեզվով եզակի հետազոտու-

Նոր հետազոտություն

«Հայերը եւ հողատարածքների վիճարկումները Օսմանյան կայսրությունում, 1850-1914»

թյուն է՝ նվիրված Հայկական հարցի առաջացմանն ու հայկական հողային տարածքների փոխարկումներին (19-րդ դարի կեսերից մինչև Ա. Աբխազիանի քանդակումը) եւ դրանց հետևանքները բխած միջհամայնքային հարաբերությունների վաթսրացմանն ու զանգվածային բռնություններին:

Հեղինակը՝ դրկ. Մեմբեր Պոլատեյը, Սամբուլում Հրանս Դիմի հիմնադրամով փոխադասությունների իրավունքների դասակարգման ակադեմիայի համարող-փորձագետ է: Դոկտորական է դասադասել Օսմանյան կայսրությունում հայոց հողային հարցերի առաջացմանն ու ձեւափոխումների թեմայի շուրջ Սամբուլի Բողազիչի համալսարանում: Այնուհետեւ Մ. Նա-



ARMENIANS AND LAND DISPUTES IN THE OTTOMAN EMPIRE, 1850-1914 MEHMET POLATELI

հանգներում Միջիգանի Էն Արբոն համալսարանում ցարուցակել է հետազոտական հետազոտությունները՝ արժանաւարյով Ալեք Մանուկյան կրթաթոշակին: 2019-20 թթ. աշխատ-

սակցել է նաեւ Տեղատարանության բարձրագույն ուսումնասիրությունների «USC Shoah Foundation» կենտրոնում: Սրա հետախուզությունների ոլորտը բավական լայն է, սկսած ժողովրդագրական հետազոտություններից, ունեցվածի փառափառությունից ու մշակութային ժառանգությունից մինչև ունեզրկում եւ Հայոց ցեղատարանություն: **Ուզոյր Ունգոյրի** համախելի-նակությամբ 2011-ին հրատարակել է «Confiscation and Destruction. Young Turk Seizure of Armenian Properties» (Բռնագրավում եւ փանդում: Հայկական կալվածների զավթումը երիտօրբերի կողմից) հատորը:

Պատրաստեց՝ ՏԱԿՈՒ ԾՈՒԼԵԿՅԱՆԸ (The Armenian Mirror-Spectator)

«ԱԶԳ» ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԻ
Հրատարակչության ԼՂ սարի
Հրատարակիչ
«ԱԶՆԱԼ ԹԵԼԵՅԱԼ»
սոցիալ-մշակութային
հիմնադրամ
Երեւան, Սայաթ-Նովա 21Ա,
Տարածք 48, Երեւան 0001
e-mail: info@azg.am
azgdaily@gmail.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈՒ ԱԵՏԻԲԵԼԸ
Հասկադատութիւն (զովազդ)
հեռ. 010 582960
Համակարգչային ցարածրը՝
«Ազգ» թերթի
Թերթի միջերի ամբողջական թե՛ մասնակի արտատպումները տղագիր մամուլի միջոցով, ռադիոհեռուստատեսութեամբ կամ համացանցով, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան խստի արգելում են համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի:
Նիւթերը չեն գրայտուում ու չեն վերադարձուում:
Գ. ստառով յորտածները զովազդային են, որոնց բովանդակութեան համար խմբագրութիւնը դասախախտութիւն չի կրում:
«AZG» Weekly
Editor-in-chief H.AVEDIKIAN
Phone: 374 010 582960